

ใบความรู้ที่ ๓.๘ เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ หน่วยที่ ๓ เรื่อง การเลี้ยงสัตว์
รหัสวิชา ง๒๒๑๐๑ รายวิชา การงานอาชีพ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ที่มา: <http://www.botthailand.com/TH/food-additives/preservative-food-products.html>

สัตว์เลี้ยงแต่ละชนิดให้ประโยชน์และคุณค่าที่แตกต่างกัน สัตว์บางชนิดสามารถให้ประโยชน์ด้านอุปโภค บริโภค เครื่องสำอาง รวมถึงนำมาใช้เป็นยารักษาโรค สัตว์บางชนิดให้ประโยชน์ทุกส่วนประกอบของร่างกาย บางชนิดใช้เพียงบางส่วน และบางชนิดใช้ผลผลิตที่ได้จากการดำรงชีวิตของสัตว์เหล่านั้น ดังนี้

๑. ผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อบริโภค การนำเนื้อสัตว์มารับประทานโดยตรงสามารถแบ่งได้ ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑.๑ ผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีการลดขนาด (Non-comminuted products) หมายถึง ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อสัตว์ที่โครงสร้างสุดท้ายยังคงรูปและมีโครงสร้างเหมือนเนื้อสด เช่น แฮม เบคอน เนื้อวัว เนื้อไก่

๑.๒ ผลิตภัณฑ์ลดขนาด (Comminuted products) ขนาดของชิ้นส่วนของเนื้อสดถูกลดลงให้มีขนาดย่อยลงไปกว่าเดิม แล้วนำมารวมกันเป็นรูปร่างอีกแบบหนึ่ง แบ่งเป็น ๒ ชนิดได้แก่

๑) กลุ่มบดหยาบ - ถูกบดด้วยเครื่องบดเนื้อธรรมดา ทำให้โครงสร้างถูกลดขนาดลง แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพจนถึงระดับเส้นใยกล้ามเนื้อ เช่น แหนม ไส้กรอกอีสาน

๒) กลุ่มสับละเอียด- ถูกบดและสับละเอียดจนทำให้โครงสร้างในระดับเส้นใยกล้ามเนื้อ ละเอียดเนียนเป็นอิมัลชัน (emulsion) ทำให้โปรตีนไมโอซิน (myosin) ในเส้นใยกล้ามเนื้อ (myofibril) ถูกสกัด ละลายออกมา เพื่อช่วยทำหน้าที่เป็นอิมัลซิไฟเออร์ (emulsifier) ช่วยหุ้มส่วนของไขมันที่ถูกสับเป็นหยดละเอียด กระจายตัว ในส่วนผสมที่เหลือโดยไม่แยกชั้นไขมัน ได้แก่ ลูกชิ้น หมูยอ กุนเชียง โบโลนา

นอกจากนี้ การแปรรูปเพื่อการบริโภคยังสามารถนำมาจากผลที่เกิดขึ้นจากวัฏจักรหรือวงจรชีวิตของสัตว์ บางชนิดได้อีกด้วย เช่น นม เนย น้ำผึ้ง รังนก

๒. ผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่ออุปโภค คือ การนำองค์ประกอบของสัตว์มาแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น เข็มขัดจากหนังสัตว์ กำไลข้อมือจากเขาสัตว์ เครื่องนุ่งห่มจากรังไหมหรือขนสัตว์ สร้อยคอจากไข่มุก

๓. ผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อเวชสำอาง คือ การสกัดเพื่อนำสารประกอบบางอย่างจากสัตว์มาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของเวชสำอาง เช่น เมื่อกหอยทาก โปรตีนไข่มุก โปรตีนรังไหม น้ำผึ้ง คอลลาเจน

๔. ผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อเป็นยารักษาโรค หรือบำรุงร่างกาย คือ การนำเอาร่างกาย อวัยวะต่าง ๆ มาใช้ทำยารักษาโรคทั้งแพทย์แผนไทย และแผนปัจจุบัน เช่น งูเห่า มีความเชื่อในการแก้อาการปวดเมื่อยแก้พิษบำรุงร่างกาย น้ำมันตับปลา เซรั่มงูพิษ